

0 5 cm

2 pav. Tyrimų metu rasti radiniai. P. Vutkino nuotr.

Fig. 2. Finds discovered during the investigation.

0 5 cm 0 5 cm

3 pav. Šurfe 1 rastas Oginskių herbinis koklis. P. Vutkino nuotr., A. Vutkinos pieš.

Fig. 3. An Oginskis armorial stove tile found in Test Pit 1.

ruotų puodų fragmentai, Kielcų keramikos puodynių dalys. Gausu žaliai glazūruotų plokštinių ir karnizinių koklių, puoštų augaliniais motyvais (2 pav.). Taip pat aptiktas maždaug trečdalis Oginskių herbinio koklio (3 pav.). Radiniai perduoti KšM.

Kruonis Manor Site

Three test pits (3 m^2) were excavated on the plot at Slavų St. 11 on the Kruonis Manor site (Kaišiadorys District) (Fig. 1) and a 0.65–1.5 m thick, 4–6 horizon cultural layer was recorded. It was determined that in the NW part of the plot a layer from a depth of 20 cm contains abundant 16th–18th-century finds together with 19th–early 20th-century ceramics. At this site, from a depth 55–58 cm a 16th–17th-century layer with abundant contemporaneous finds has survived. Sterile soil lies at that location at a depth of 1.3–1.5 m. Meanwhile in the SW part of the plot 16th–17th-century layers are reached at a depth of 25–35 cm and sterile soil at 0.65–1.45 m. 99 finds, mostly dating to the 16th–17th centuries (Figs. 2, 3), were catalogued.

Ramūnas Šmigelskas

Tyrimai Dubingių piliavietėje

Dubingių piliavietė – tai apie 500 m ilgio, 200 m pločio didžiulė kalva, kur XV a. buvo LDK valdovo Vytauto, o vėliau Radvilų giminės pilis, jų dvaro kompleksas ir XV–XVI a. vidurio katalikiška, o vėliau, nuo XVI a. vidurio iki XVIII a. vidurio – evangelikams reformatams priklausiusi bažnyčia. Pirmasis Dubingių vardo paminėjimas rašytiniuose šaltiniuose yra iš 1334 m., kai Livonijos krašto magistras Eberhartas iš Monheimo organizavo žygį į Dubingių ir *Sicculen* (Šešuolių) žemes. Vėliau Dubingiai dar bent porą kartų minimi rašant apie Livonijos ordino puolimus: 1373 m. Livonijos krašto magistras Vilhelmas iš Vrimusheimo niokojo Užnerio Lietuvos žemes: nuo Tauragnų iki Dubingių, nuo Giedraičių iki Linkmenų. 1375 m. tas pats magistras vėl

siaubė Užnerio Lietuvą, tačiau šį kartą tik Dubingių žemės dalį.

Archeologiniai tyrimai Dubingių piliavietėje be didesnių pertraukų vyksta nuo 2003 m. 2013 m. įvairiose piliavietės vietose aptikta archeologinių radinių ir datuoti keli organikos mėginiai, kurių C^{14} datos leido apčiuopti XI–XIV a. laikotarpio veiklą Dubingių piliavietėje (*ATL 2013 metais*, 2014, p. 198–200), kuri iki tol buvo daugiausia žinoma tik iš istorikų darbų.

2018 m. piliavietės Š dalyje tyrinėta šalia 2013 m. tirto šurfo 4, kur buvo aptikta viduramžių laikotarpiu datuojamų radinių ir galimai fiksuotas to laikotarpio kultūrinis sluoksnis. Ištirta 10x2 m dydžio ***perkasa 1*** (bendro 20 m^2 ploto). Tyrimų metu susidurta su vizualiai menkai išsiskiriančia stratigrafija, fiksuotas 0,6–1,4 m storio kultūrinis sluoksnis. Viršutinis jo horizontas pagal smulkias šiam laikotarpiui būdingas buitinės keramikos šukeles datuotas XVI a. pabaiga – XVII a. I puse. Tik viršutiniame horizonte aptiktos kelios glazūruotos buitinės keramikos šukės ir vos pora smulkių koklių šukių. Radiniai gana smulkūs ir apdilę. Giliau fiksuotas vizualiai beveik toks pat juodos spalvos kultūrinio sluoksnio horizontas, kuris galimai datuojamas XIII–XIV a. Šis datavimas paremtas dar 2013 m. C^{14} datavimu ir 2018 m. tyrimų metu aptiktais radiniais, kurių nebuvo itin daug. Šiuo laikotarpiu gali būti datuojama pasaginė segė cilindriniais galais (1 pav.), įmo-

1 pav. Svaidomosios ieties ietigalis, pasaginė segė cilindriniais galais ir įmovinis strėlės antgalis su užbarztomis. R. Šmigelsko nuotr.

Fig. 1. The spearhead from a throwing spear, a penannular brooch with rolled terminals, and a barbed, socketed arrowhead.

2 pav. Tyrimų metu aptikta galima laužavietė. R. Šmigelsko nuotr.

Fig. 2. A possible fire site discovered during the investigation.

vinis strėlės antgalis su užbarzdomis (1 pav.) ir įtveriamasis svaidomosios ieties ietigalis (žeberklinis) (1 pav.), kurį šiuo laikotarpiu galima priskirti ir medžioklėje naudotiems įrankiams. 2013 m. tyrimų metu šiame sluoksnyje dar buvo aptikta žalvarinė smeigtuko adata ir verpstuko fragmentas, pagamintas iš rausvo šiferio. 2018 m. apatiniame horizonte aptiktos buitinės keramikos fragmentai menkai informatyvūs. Rastos kelios lipdytos buitinės keramikos šukės, kiek primenančios grublėtąją keramiką.

Be archeologinių radinių, perkasoje fiksuotos kelios dėmės, stulpavietė, dvi duobės ir spėjama laužavietė. Dvi fiksuotos dėmės buvusios gana taisyklingo ovalo formos, tačiau labai mažai įgilintos. Aptikta stulpavietė buvusi apie 24 cm skersmens, įgilinta į įžemį apie 60 cm. Taip pat perkasoje aptiktos dvi ūkinės duobės, kurių vienos dugno apačia fiksuota 1 m, o kitos 1,4 m gylyje. Deja, duobėse, be kelių smulkių apžiestos ar lipdytos keramikos šukių, nieko rasti nepavyko.

Spėjama laužavietė aptikta virš vienos iš duobių. Perkasoje ji atidengta ne visa, fiksuotas tarsi akmenų, skeldėjusių nuo karščio, nutrūkstantis puslankis (2 pav.).

Tyrimų metu aptikta santykinai nedaug buitinės keramikos radinių, beveik nerasta gyvulių kaulų. Radiniai rodo, kad piliavietėje neabejotinai yra su ankstyviausiais rašytiniais Dubingių paminėjimais siejamas kultūrinis sluoksnis, kurį galima sieti su „Dubingių žeme“ – rašytiniuose šaltiniuose minima vietove. Tačiau atliktų tyrimų nepakanka tiksliau apibrėžti ar suvokti tirtos vietos paskirtį. Matyt, tai buvusi ne ūkinės paskirties dalis. Ateityje tikimasi tyrimus tęsti.

The Investigation at the Dubingiai Castle Site

The Dubingiai castle site is a roughly 500 x 200 m hill, on which in the 15th century stood a castle and manor complex belonging to GDL ruler Vytautas and later to the Radvila family. Dubingiai is mentioned in written sources from the early 14th century. In 2018, an excavation (one 10 x 2 m trench totalling 20 m^2) was conducted in the N part of the castle site, where a possible Medieval cultural layer was recorded in 2013. The investigation yielded two cultural layer horizons, the upper of which dates to the late 16th – first half of the 17th century based on the finds. The lower horizon dates to the late 13th–14th centuries also based on the finds (a penannular brooch with rolled terminals, a barbed, socketed arrowhead, and a barbed spearhead) (Fig. 1) and the 2013 ^{14}C dating of a carbon sample. A 0.6–1.4 m thick cultural layer was recorded throughout (Fig. 2).

Relatively few ceramic finds were discovered during the investigation and almost no animal bones. The discovered finds show that at the castle site, the cultural layer, which can be connected with the locality mentioned in the written sources, is definitely connected with the earliest written references of Dubingiai.

Manvydas Vitkūnas

Plungės dvaras

2018 m. rugpjūčio mėnesį Plungės dvaro sodybos (UK 988) teritorijoje ir apsaugos nuo fizinio poveikio pozonyje, Babrungo upės slėnio estrados ir jos prieigų bei jungčių su Plungės miesto centrine dalimi projektuojamuose tvarkymo darbų vietose ISS atliko žvalgomuo-